

KOFFIE en thee

Maandag a.s. worden de laatste fabrieks-afdelingen betrokken in de koffieversteking. Er wordt dan in de gehele fabriek inclusief de kantoren koffie rondgebracht.

Kantoren

Ook op de kantoren dient men zich dus voor een gehele week à raison van 35 cent te abonneren op de ochtendkoffie.

In de kleine cantine wordt 's morgens geen koffie meer geschonken aan functionarissen. Wij hopen dat het „bakke troost“ allen goed smaakt.

Als gevolg van deze koffieversteking, die onze koffietewijzing geheel opeist, kunnen wij voortlooptijdens de middagpauze in de grote en kleine cantine alleen thee schenken. Zodra er weer voldoende koffie is zal de koffieversteking in de pauze worden hervat.

De regeling is nu dan, zo dat: Fabriek en kantoor 's morgens koffie gebracht krijgen. Men abonneert zich voor een volle week door het kopen van een kaart van 35 cent.

In de grote en kleine cantine tijdens de

Er werd

..... of liever, het werd Maandagmiddag plotseling aarddonker. Een geweldige donderslag deed — om het eens bloemrijk te zeggen — onze fabriek op zijn grondvesten schudden.

Hardnekkige geruchten, dat de bliksem op de schoorsteen geslagen is, worden door afdeling huisvesting bij deze pertinent tegengesproken.

Op afdeling bibliotheek vonkten de salen bureaux zelfs, naar het verluidd. Wellicht overstuur geweest vanwege Sinterklaasavond?

..... op dezelfde dag een lawine HHHHH's uitgestort over niets vermoedende zoete kinderen.

Vannidag viert de jeugd het St. Nicolaasfeest onder leiding van de heer Broeckhuysen (oom Herman uit: Kleuterrijke luister, niet te verwarren met d'r Broeckhuysen van de afdeling bibliotheek).

..... in het kader van bouwen en breken vrijwel gereedgekomen met het inrichten van de ruimte voor afdeling enkelabriegen, in de houtleugel. Men is al doende de inventaris van 't Huysman te verhuizen.

Tevens wordt ontvuld de showroom, die een nieuwe plaats krijgt, zo ongeveer op de plek waar nu het magazijn van de proefabriek is. Tegen de tijd, dat deze krant verschijnt zullen showroom en vergaderkamer reeds gesneuveld zijn.

..... met spoed geliquideerd de uitgebreide machinedrupp, die zich achter het voormalige veem bevond.

De machines werden gerevisieerd en in gebruik genomen, verkocht of elders opgenomen.

..... nogmaals — nu van de nieuw-bedelenden — een tevredenheidspeiling ontvangen over de koffie, waar mevrouw Morel-de Veltien de menigte op onthaalt.

Kwellheit en service, alles prima, prima. met een zucht van verlichting door de late ploeg afscheid genomen van deze donkere week.

Vandaag worden de werktijden verwisseld en Maandag beginnen de laten vroeg en de vroegen laat.

Merkwaardig, dat men in de fabriek allewegen de voorkeur geeft aan vroeg beginnen (en vroeg uitscheiden), op kantoor is

middagpauze uitsluitend thee geschonken wordt tegen losse cantinebonnen à 6 cent per stuk. Binnenkort wordt een nieuw model cantinebonn in gebruik genomen. Op kantoor 's middags nog thee geschonken wordt tegen de bekende cantinebonnen. Deze thee moet door de afdeling zelf in de kleine cantine worden opgehaald.

JUBILARIS VAN DE WEEK

De jubilaris van komende week is Hubrecht Pieter van Beveren, werkzaam op afdeling Gereedschapmakerij.

H. P. VANBEVEREN - Ger. mak. rij. Van Beveren is 14 Juni 1937 als 16-jarige leerling naaimachinemonteur bij ons in dienst het net andersom.

..... door de heer Stuvet uit Rijswijk vorige week een mooie lezing met prachtige plaatjes gehouden over de glasabriek Leerdam. Jammer, ook voor de nieuwe kern, dat de belangstelling slechts matig was. Het was echter vlak voor St. Nicolaas, wellicht was men aan het winkelen.

De kern hoop, dat de voordracht over het veelbesproken Java door d'r Tan (iemand die het weten kan), beter bezocht wordt. Nu indie zo in het middelpunt der belangstelling staat, is deze avond leerzaam en bovendien mooi, want dat is Java.

DOCUMENTATIE

Nu de documentatie (waar wij onder verstaan de zorg voor de niet vertrouwelijke documenten) weer normaal verloopt, heeft de Directie aan de heer Huijsge opdracht gegeven om met assistentie van mej. Nuyten eveneens de gehele zorg op zich te nemen voor alle vertrouwelijke documenten van onze ondernemingen.

KERN-NIUWS

Kernspeekuur Maanweg

Maandag 12 December a.s. houdt de kern speekuur in wachtkamer 1, begane grond. Aanwezig zijn:

1e pauze: hr. v. d. Plas, hr. v. d. Ree, 2e pauze: hr. Camphuysen, hr. Wille. In beide pauzes zal deze keer ook nog een lid van de oude kern aanwezig zijn.

Afdeling Sociale Zaken vestigt bij voorbaat reeds de aandacht op de collecte die het Comité Ziekentooit op Vrijdag 23 December in onze fabrieken zal houden.

Bij deze beluigen ondergetekenden hun hartelijke dank aan chefs, portiers en collega's voor de bloemen en cadeaux bij hun huwelijk ontvangen.

M. R. Zoons
E. J. Zoons-Zwarts

INTREDINGEN

Mej. M. C. Hoogenbosch (volontaire), Soc. Zaken, 1-12-1949
W. Th. Krouwel, Draaierij, 5-12-1949.
L. W. Storm, Draaierij, idem.
J. Königs, Nabewerking, idem.
W. Wodarski, Inleiband, idem.

JUBILARIS VAN DE WEEK

Hij maakt rotor- en statorstempels en voor de ingewijde zegt dit genoeg: dit is vakwerk dat alleen goed gedaan kan worden door de zeer bekwamen. Het is o.i. mede te danken aan de goede opleiding die de jubilaris in onze bedrijfsschool ontving, dat hij tot deze prestatie kon komen. Wij vinden het prettig dit te vermelden omdat men wel eens dreigt te vergeten dat het ook aan de instructie en leiding te danken is dat ergens goede prestaties geleverd kunnen worden.

Niettemin wij vinden het prettig deze afscheiden en correcte medewerker vandaag een welverdiende plumm op de hoed te steken en hem namens allen van harte geluk te wensen, in welke gelukwensen wij ook betrekken zijn echgenote, die als oud-VDH'ster dit feest naar waarde zal weten te schatten.

Laatste kans

Vandaag is de inschrijving voor de kringen van het eerste halfjaar 1950 gesloten. In enkele kringen is echter nog een plaats over.

Mocht U dus vergeten zijn U op te geven, doet U dat dan alsmog uiterlijk Maandag a.s. bij de heer v. d. Lans, afdeling Productie Bureau. Wij zullen dan zien, of wij nog een plaats voor U hebben.

PAK DE TRAM

Tramabonnementen voor de maand Januari kunnen worden besteld: Op Maandag 12 December, uitsluitend tijdens de pauze in de grote cantine voor maand-, week- en uurbonnen.

De prijzen van de abonnementen zijn vanaf 1 Januari 1950:

voor abonnementen geldig op 2 lijnen f 5,50; voor abonnementen geldig op 2 lijnen f 5,50; Op Vrijdag 2 December hield de heer H. J. Stuvet te Rijswijk, in de filmzaal van het gebouw Maanweg een causerie over de kunst in het algemeen en de vervaardiging van Leerdam-glas in het bijzonder.

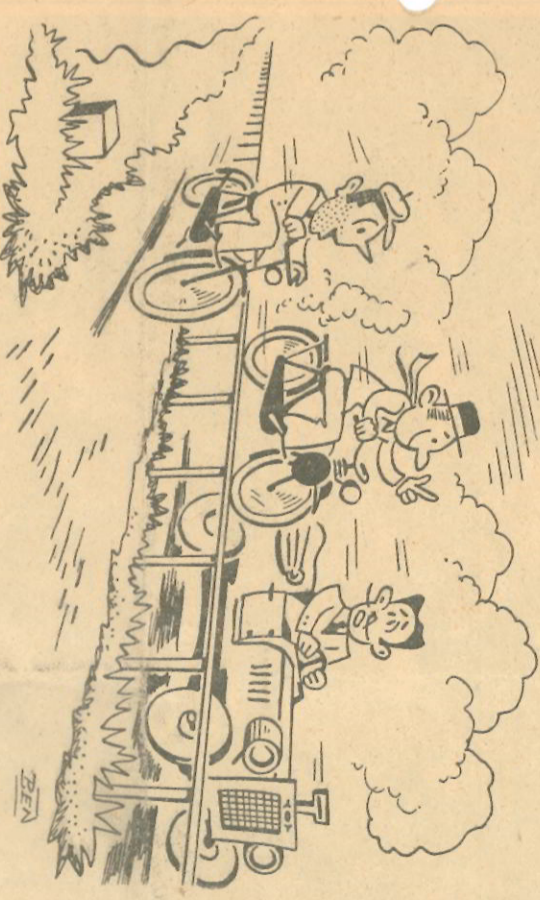
Vlotte spreker — duidelijke lichtbeelden —

het V.D.H.-tje

WEEKLIJKS NIEUWSBLAD VOOR HET PERSONEEL VAN DER HEEM N.V. - DEN HAAG - HOLLAND - NEDERLANDSCHE KROON RIJWIELFABRIEK N.V.

Het krantenbericht van vorige week dat het in Zuid-Holland en Zeeland weer nodig is het RijwielSolex geheel als een motorrijwiel uit te dossen met spiegel, toeter, nummerborden, rijbewijs en nummerbewijs, heeft onder de Solex-rijders en aanstaande Solex-rijders nogal deining verwekt. Het is door alle berichten, geruchten en ontkenningen langzamerhand een verwarrde situatie geworden. De verwarring is te betreuren; wellicht dat daarin op korte termijn helderheid kan worden gebracht.

HOE MOET HET NU fiets - motorfiets - of helemaal niets

Klaarheid is het enige wat wij wensen. In historische volgorde heeft de zaak zich ongeveer zo ontwikkeld, dat het RijwielSolex van een motorfiets steeds meer fiets werd.

Zo verdwenen successievelijk de aankoopvergunning, Zondagsvergunning en de rijngunning.

Daarom werd gewerkt aan de nieuwe wegenverkeerswet, in de Staten-Generaal sprak men over het RijwielSolex, de minister deed toezeggingen, kortom het zag (en ziet) er naar uit, dat het RijwielSolex met-tertijd zijn plaats zou krijgen, althans gediscrimineerd zou worden van een gewone motorfiets.

De Procureur-Generaal van Zuid-Holland en Zeeland heeft in de loop van dit jaar, voortvloeiende op de wettelijke regeling, de Solex gelijkgesteld met de fiets. Men kon in deze provincies dus Solex'en zonder rijbewijs, nummerbewijs, nummerbord, toeter en spiegel en wel op de rijwielspeden.

Vorige week is deze voorlopige onthefing ingetrokken en moet men in Zuid-Holland en Zeeland (in de andere provincies is niets veranderd) de weg terug naar rijbewijs, nummerbewijs, nummerbord, toeter en spiegel. Dat zou o.a. betekenen dat alle nieuwe Solexrijders examen zouden moeten gaan doen voor hun rijbewijs, spiegel en toeter kopen etc.; een en ander kostende 15 à 25 gulden per Solex.

Een en ander bovendien slechts voor de duur van enkele maanden want zodra de nieuwe wetgeving van kracht wordt (waarschijnlijk begin 1950) kan men spiegel, toe-

Hoe Ban de oplossing ziet Met onze excuses aan het Rott. Nieuwsblad.

ters en rijbewijsen weer in de hoek gooien. Dat is de reden dat wij ons in gemede altevragen waarom deze onverwachte en onuitvoerbare maatregel nodig was. Het is alles formaliteit en het heeft geen enkele praktische zin.

Nu het RijwielSolex maakt ruim baan. Geef hem die, Wetgever.

DANK U SINTERKLAASJE

Monseigneur,

Het schijnt een der eigenschappen van ons volk te zijn, dat het zin heeft voor traditie. De traditie wil, dat gij alle opzessende VDH-mensen op de vooravond van Uw naamfeest gedenkt met een grote H, vervaardigd van edele amandelspijs en geurig deeg en weer het niet, dat jaren van oollogeweld en vriedesschaarste de regelmaat verbroken hadden, niemand zou verbaasd zijn geweest over de schier oneindige stroom H's, die gij in Uw goedheid in onze bedrijven liet bezorgen.

Nu waren ze er weer de boterletters, zacht geurend, croquant en appetijtelijk. Arme nuchtering, die in deze geurige, veelheid slechts de materiële factor zag; gelukkig dat romantische hart, dat op deze Sinterklaasavond met boterletter naar huis ging en zich kon vermengen in blijde gedachten aan een gezellige avond en zich verheugde over de huiselijke vreuude van dit feest.

Monseigneur, het blijkt, dat gij in Uw grenzeloze mildheid geen verschil hebt willen maken tussen zoete kinderen (die er velen waren) en stouten (die er helaas ook zijn). Wij hopen in Uw geest te spreken, als wij aan de zoete kinderen voorhouden, dat dit het lekkers was, dat zij verstand hebben en de stouten vernemen, dat zij aan deze grootmoedigheid geen verkeerde conclusies ontleen.

Wij verzekerden U, dat Uw spreekwoordelijke mildheid ons allen mild gestemd heeft, dat de letters goed smaaken en dat het zo moge zijn en blijven, dat gij als vriend van jong en oud, ons blijft gedanken als beloning voor een heel jaar goed gedrag.

PERSONEEL VAN DER HEEM N.V.

Reeds 44 jaar bouwt Stork stoomturbines, en nu we ons bevinden in een tijd van een grote en steeds groeiende hoeveelheid turbine-werk aan de fabriek was het prettig, dat we van de heer De Jong eens konden horen, hoe de turbinebouw bij ons aan de fabriek zich heeft ontwikkeld en wat de voornaamste kenmerken zijn van de nieuwste turbines, die we bouwen.

Eerst een korte schets van de historie. Toen Stork in 1905 met de productie van stoom-turbines begon, had dit krachtwerk al een hele ontwikkeling achter zich. Het idee voor een turbine, d.w.z. voor een werktuig, dat door de stoomkracht een rechtstreekse roterende beweging krijgt, is al heel oud. De Griekse schrijver Heron heeft 2000 jaar geleden al een toestel beschreven, bestaande uit een bol, draaiende om holle tappen, met twee gebogen pijpjes aan de buitenkant van de bol. Voerde men stoom in deze bol en trad deze door de pijpjes naar buiten, dan kreeg de bol een draaiende beweging. Dit toestel moet in gebruik zijn geweest bij de oude Egyptenaren, niet zo zeer voor technische doeleinden dan wel om de toeschouwers te verbazen. Die „bol“ van Heron vinden wij nog terug in het fabrieksmerk van Babcock & Wilcox.

van zoelly tot metrovick turbines

Eerst veel later, in 1639, ontwierp de Italiaan Giovanni de Branca een toestel, dat al meer geleek op onze stoomturbine. Hij gebruikte een schoepenwiel en een straalpijp van waaruit het wiel met stoom werd aangeblazen. Deze machine was bedoeld voor n engszins technisch gebruik, n.l. voor het aandrijven van braadpitten. Erg bevredigend moet de constructie echter niet zijn geweest, want het toestel werd niet gebruikt. Pas aan het eind van de 19e eeuw horen we weer van de turbine en ditmaal van een echte turbine, die de stamvader van ons modern krachtwerk zou worden.

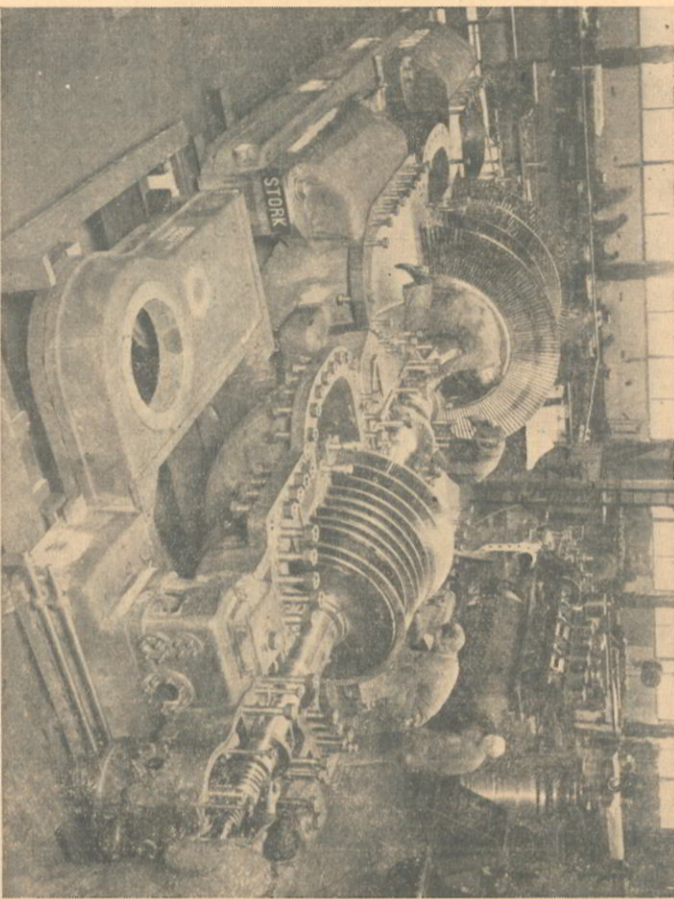
In 1883 construeerde de Zweedse ingenieur De Laval een turbine met een schoepenwiel en enige straalpijpen, welke machine een aantal toeren maakte van lieft 26000 per minuut. De constructeur wist de ontbrekende moeilijkheden, die zich aanvankelijk voordeden, op te lossen en slaagde er reeds toen in een bevredigend werkende machine van 500 pk te vervaardigen.

Nadat De Laval de weg had vrijgemaakt, volgde er een buitengewoon snelle ontwikkeling. In 1884 construeerde de Engelsman Parsons een turbine volgens geheel andere principes en toen kwam de Fransman Rateau met weer een ander type. Toen in het jaar 1900 de beremde wereldtentoonstelling in Parijs werd gehouden, kon men daar reeds verschillende turbines bezichtigen.

Het hoge aantal omwentelingen van de eerste stoomturbines leverde voor een engszins behoorlijk vermogen mogelijkheden op, waarbij nog kwam de noodzaak om tandwieloverbrengingen met een zeer grote reductie toe te passen. Zo kwam het dan, dat de eerste grote turbines, die op praktische schaal in elektrische centrales zijn gebruikt, een aantal omwentelingen hadden van 1500 per minuut.

Dit toerental werd ook toegepast bij de eerste turbines, die onze fabriek na 1905 in licentie van Zoelly vervaardigde. De ontwikkelingsomgang van de turbinebouw bij Stork is gekenmerkt geweest door steeds grotere vermogens en het streven naar een steeds hoger rendement. Voor een centrale maakt een rendementsverschil van 1% in de turbine reeds een geweldige post uit op de jaarlijkse brandstofrekening. Van daar een streven naar steeds beter nuttig stoomdruk en stoomtemperatuur als in de constructie-details tot uiting is gekomen.

De Zoelly-turbines voldeden in hun aanvankelijke constructie na de oorlog niet meer aan de eisen, die men vooral met het oog op de sterk gestegen brandstofkosten aan turbines ging stellen. Stork heeft toen van de Erste Brunner Maschinenfabrik in Tsjecho-Slowakije de licentie verkregen op een ander type turbine, waarin een veel groter aantal schoepenkransen voorkomen met een kleinere diameter dan in de Zoelly-turbine. De hogedruk rotor van zo'n EB-turbine is uit

TURBINE-MONTAGE

foto Stork één stuk gesmeed. Talrijke machines van dit soort zijn naar centrales en naar industriële bedrijven (ook verschillende naar het buitenland) geleverd.

Een interessante levering was wel die voor de Centrale Merwedekanaal van de PEGUS te Utrecht, voor wie Stork een vierhuzige EB-turbine heeft geleverd, omvatende een hogedruk-, een middeldruk- en twee lage-druk turbines, met een totaal vermogen van 16.000 kW bij 3000 omw./min.

Ook de EB-turbines konden echter ten slotte aan de steeds stijgende eisen en het verlangen naar grotere vermogens niet voldoen. Dit is voor Stork aanleiding geweest zich enige jaren voor de 2e wereldoorlog het vervaardigingsrecht van AEC-turbines te verwerven. Van dit type zijn zeer grote eenheden tot 45.000 kW geleverd aan verschillende centrales, onder andere in Amsterdam en Utrecht.

Na de oorlog is onze fabriek voor de zeer grote vermogens overgegaan tot de licentie van Metropkman-Vickers, een beroemde fabriek op het gebied van stoomturbines in Engeland. Van de Metrovick-turbines hebben wij er op het ogenblik in bestelling twee van 30.000 kW en vier van 50.000 kW. De eerste van deze serie respectabele turbines, namelijk voor het Twents Centraal Station, is bijna gereed.

Een bijzonder kenmerk van de Metrovick-turbines is de uitvoering van de laatste trap in het lagedruk gedeelte, de Baumanntrap, in deze laatste trap passeert slechts een gedeelte van de stoom, welke door de over-

Ten einde te voorkomen dat wij ons blindstaren op de eigen fabrieken en daarbij uit het oog verliezen dat de Nederlandse industrie een groot lichaam is waar VDH slechts een klein deel van vormt, brengen wij deze week een kort bezoek aan een bekend bedrijf:

Stork te Hengelo.

Stork is een bedrijf dat naast dieselmotoren, stoomketels en -machines, machines voor suikerfabrieken, hijskranen en pompen onder anderen stoomturbines vervaardigt.

Turboaggregaten-turbines gekoppeld aan draaistroomgeneratoren leveren in ons land praktisch alle elektrische

BOEKBESPREKING

Fabriek UTRECHT

791 Theun de Vries, Stiefmoeder Aarde.

792 Kurt Singer, Spionnage en verrad.

793 G. Bomans, Buttelingen.

781 Daphne du Maurier, Rebecca.

782 D. D. Eisenhower, Kruisstocht door Europa.

783 Charlotte Brontë, Jane Eyre.

van zoelly tot metrovick

vervolg van pag. 2

de vier van 50.000 kW driehuzig. De laatstgenoemde turbines zijn enorme gevaartes, waarvan wij in de fabriek in de komende jaren nog genoeg zullen zien. Het lagedruk-huis heeft een lengte van ca. 7 m, de breedte is 4 m. Men begrijpt wat een geweldige gietstukken voor dit werk nodig zijn.

Niet alleen voor openbare centrales bouwt Stork turbines, ook voor schepen en industriële installaties van betrekkelijk klein vermogen. Voor dit laatste doeleinde beschikt Stork over de licentie van de Duitse professor Röder. De Stork-Röder-turbines hebben onder anderen als kenmerk een zeer hoog toerental, 12.500 à 15.000 per minuut en lenen zich bijzonder om een kleine hoeveelheid stoom van hoge druk met een zeer behoorlijk rendement in energie om te zetten. Deze turbines zijn speciaal geschikt voor bedrijven, die afgewerkte stoom gebruiken en wij hebben er dan op het ogenblik ook verscheidene van in bestelling.

Voor turbines voor scheepsvoorstuwing heeft Stork verschillende malen gebruik gemaakt van de constructie van Parsons, een Engelse fabriek, die op het gebied van scheepsmotoren een wereldnaam heeft. Naast bovengenoemde turbine-constructies, die op diverse licenties berusten, heeft onze fabriek ook een eigen turbine-type ontwikkeld. Hiermee is in 1930 begonnen en de eerste van dit soort is geplaatst in de centrale te Den Haag.

Bij de bouw van deze Stork-turbines is gestreefd naar een grote bedrijfszekerheid, met behoud van een hoog rendement. Deze soort turbines hebben wij onder anderen in opdracht voor de centrales van Leeuwarden en de mijn Julia.

De turbine-bouw aan onze fabriek heeft een belangrijk aandeel gehad in de groei van ons bedrijf en zal binnenkort vele werkplaatsen vor een flink gedeelte beheersen.

INTREDINGEN

C. Sireetker, sfd. Montage, op 2-12-1949.

T. Kaatee, sfd. Montage, idem.

Samen de Congo in

De wereld is niet alleen groter dan Van der Heem, maar ook dan Utrecht, ja zelfs ruimer dan Nederland. En in die rest van de wereld is zeer veel belangwekkends te zien. Daarom nodigde de Kern de heer Lode van Gent uit, zijn boeiende lezing met film over de Congo voor ons personeel te houden. Bij leven en welzijn komt hij Maandagavond 19 December a.s. om 20.00 uur in onze cantine. Het belooft een prachtige avond te worden als we afgaan op de geestdriftige verlagen van zijn eerder optreden, welke de kranten gaven.

Namens het gehele personeel, zeggen wij de Directie hartelijk dank voor de buitengewone St. Nicolaasverassing.

De Kern Utrecht.

Hiermede groet de Utrechtse Kern de nieuwe geïnstalleerde Haagse Kern en spreekt de wens uit, ook met haar op prettige wijze te kunnen samenwerken. De Kern Utrecht.

Hoofdkantoor en Fabriek MAANWEG

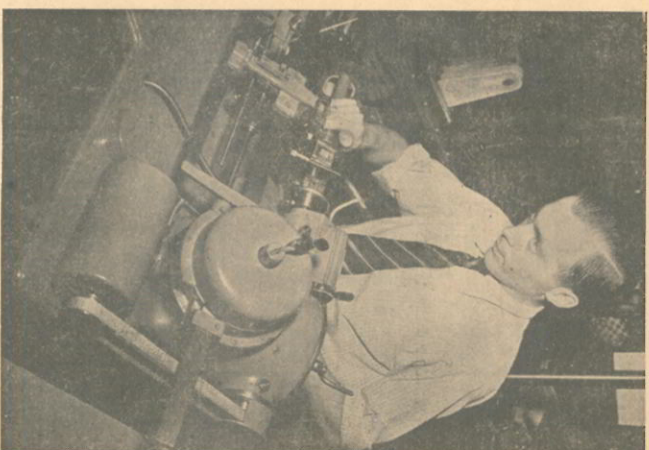
brief uit Oengaran

Oengaran, 26.10.1949

Beste collega's,

Via afdeling sociale zaken breng ik mijn dank over aan directie en personeel voor het goed verzorgde pakket, dat ik de vorige week in goede staat heb mogen ontvangen. In het VDH-tje had ik al gelezen, dat er een cigaretten-actie op touw gezet was, maar toch kwam het nog geheel onverwacht en was dus een blijde verrassing. Des te meer, om dat daaruit weer blijkt, dat wij niet vergeten worden en men in Holland met ons meeleeft. Ik had wel eerder teruggeschreven, maar door allerlei omstandigheden was dat niet mogelijk, want wij zaten namelijk volop in de verhuisdrukke. Wij zijn voor de zoveelste maal weer eens overgeplaatst en liggen nu weer in de buurt van Semarang. Onze vorige standplaats is de T.N.I. toegewezen als patroulle-gebied, dus moesten wij daar weer verdwijnen. Dat is nu de 2e maal in 5 maanden tijd, dat wij weer verhuisd zijn. Nu liggen we 20 km van Semarang af aan de grote weg in villa's. Wij liggen nogal tamelijk ver uit elkaar en als wij naar de fourier moeten, is dat 10 km lopen; maar gelukkig voor ons rijdt er de hele dag een wagen van ons heen en weer en ook kunnen wij iedere dag naar Semarang. Wat ontspanning betreft zijn wij er een stuk op vooruit gegaan en het is de eerste keer in bijna 2 jaar, dat wij in de buurt van de grote stad liggen. Ik ga weer eens eindigen, met de hartelijke groeten en noemaats mijn dank en de beste wensen toegewent door

P. J. v. d. Horst

WIKKELEN RS-SPOELEN

DE KROON

INTREDINGEN

G. Bol, Frambouwerij, 5-12-1949.

A. A. M. Bruggers, id. id.

R. J. Glas, id. id.

J. J. Loeffel, id. id.

J. Postma, id. id.

B. Uizerman, id. id.

Nu de oude Kern aan de Maanweg aggetreden is willen wij hen danken voor de medewerking en steun die wij bij ons begin van hen mochten ondervinden. Wij hopen op eenzelfde bereidwilligheid van de nieuwe Kern te mogen rekenen zo de behoefte zich voordooet en altijd prettig te kunnen samenwerken.

Secretaris Kern.